

2016-06-03

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande i ärende M2014/02982/Me angående utvidgat strandskydd, Sollentuna kommun

Som juridiskt ombud för Naturskyddsföreningen i Sollentuna (nedan kallad föreningen) har jag beretts möjlighet att bemöta Länsstyrelsen i Stockholms läns yttrande, aktilaga 16. Föreningen vill med anledning av detta framföra följande.

Inledningsvis konstateras att inget av det Länsstyrelsen framför ändrar föreningens inställning i ärendet. Föreningen vidhåller att Länsstyrelsen fattat sitt beslut på felaktig grund. Ett utökat strandskydd för området är enligt föreningen nödvändigt för att säkerställa strandskyddets syften både vad gäller allmänhetens tillgång till strandområden samt bevarande av djur- och växtliv. Länsstyrelsen har inte visat att strandskyddets syften kan tillgodoses med enbart 100 meters strandskydd. Föreningens yrkande att regeringen upphäver den del av det överklagande beslutet som gäller reducerat strandskydd för området västra Fjäturen, Sollentuna kommun kvarstår således.

Utveckling

Föreningen delar inte Länsstyrelsens bedömning vad gäller strandskyddets värde i området. Föreningen utvecklade i sin komplettering till överklagande 2015-03-02 varför det utvidgade strandskyddet kring Fjäturen måste behållas både i Sollentuna och Upplands Väsby. Det är framför allt områdets regionala betydelse som natursamband mellan flera naturreservat, Södra och Norra Törnaskogen i väster samt

Rösjöskogen i söder, som är av vikt. Området utgör även livsmiljö för fridlysta arter. Föreningen hänvisar till sina tidigare inlagor och vidhåller vad som där framförts. Området behöver ett utvidgat strandskydd för att strandskyddets syften ska kunna säkerställas. En öppen spridningskorridor från Nationalstadsparken via Edsviken / Sättra ängar till Rinkebyskogen är av stor betydelse för områdets biologiska mångfald. Ytterligare utbyggnad av Silverdal i Sollentuna kommun skulle äventyra en sådan länk. Dessa funktionella naturkorridorer måste tvärtom enligt föreningen upprätthållas i framtiden.

Detta avser speciellt området söder om Karby , området väster om Fjäturen samt Silverdal och Sättra ängar

Föreningen vidhåller även att Länsstyrelsen inte gjort en sådan helhetsbedömning som behövs i ärendet.

Att området är utpekad som "övrig regional stadsbygd" i Regional utvecklingsplan saknar rättslig relevans. Den detaljplan Länsstyrelsen hänvisar till, Väsjön norra, Edsberg, är ännu inte antagen och således inte bindande. Även det faktum att delar av det aktuella området i denna föreslagna plan är markerade som "framtida möjlig kvarterstruktur" saknar rättslig relevans i detta sammanhang. Det är enbart områdets värde, oavsett om det är biologiska värden eller värden för friluftslivet, som ska utgöra grunden i beslut om utvidgning eller beslut om att bevara utvidgat strandskydd.

När man värderar ett område är det viktigt att beakta långsiktigheten. Föreningen vill därför särskilt betona vikten av en långsiktig planering, en exploatering är oåterkallerlig för en avsevärd tid. Även den natur som idag inte har några särskilt höga naturvärden kan ju utvecklas till att ha sådana värden om den får lämnas orörd. Storstadsutveckling är inte ett skäl för att eliminera strandskyddet i en viktig naturförbindelse. I storstadsområden är den uttalade intentionen från lagstiftarens sida att fortsatt värna om obebyggda strandområden. Trots detta har Länsstyrelsen när det gäller området vid västra Fjäturen lagt stor tyngd vid det faktum att området ingår i kommunens exploateringsplaner. Dock finns som framgår ovan för området idag endast en översiktsplan. Översiktsplaner är heller inte juridiskt bindande.

Föreningen anser vidare att Länsstyrelsens bedömning att den befintliga bebyggelsen inom området motiverar att upphäva det utökade strandskyddet starkt kan ifrågasättas. Eftersom dessa privata fastigheter blockerar den generella strandskydds zonen torde detta tvärtom visa att ett utökat strandskydd behövs för den allemansrättsliga tillgången till stränderna.

Nya uppgifter

Sedan föreningens överklagande har en ny rapport rörande ekologiska samband i Rösjökilen tagits fram på uppdrag av Upplands Väsby kommun (i samarbete med Sollentuna kommun, Täby kommun, Danderyd kommun och Vallentuna kommun) "Ekologiska landskapssamband i Rösjökilen, Tallnätverket, Vildbinätverket, Fladdermusnätverket, se bilaga. Av denna framkommer bland annat att området väster om Fjäturen är en viktig spridningslänk inom tallnätverket.

Förlust och fragmentering av livsmiljöer är ett av de främsta hoten mot biologisk mångfald. Betydelsen av sammanhängande, ekologiskt funktionella landskap slås fast i EU:s biodiversitetsstrategi till 2020, som nu implementeras i Sverige genom bl a utveckling av en grön infrastruktur. Regeringsbeslut från 4 september 2014 anger att flera statliga verk ska ta fram riktlinjer och en genomförandeplan för länsstyrelsernas arbete med samordning och utveckling av regionala handlingsplaner för grön infrastruktur i land och vatten.

I stadsmiljöer eller urbaniserade regioner accentueras fragmenteringsproblematiken. I fragmenterade miljöer lever arter ofta i metapopulationer, d v s system av populationer som till viss del är sammankopplade med varandra genom spridning. Om livsmiljöområdenas kvalitet försämras och avstånden ökar mellan populationer, ökar risken för ett totalt utdöende i hela metapopulationen. Avgörande för att kunna upprätthålla grundläggande ekologiska processer i fragmenterade landskap är att konnektiviteten inte blir alltför låg samt att det finns tillräcklig mängd livsmiljö.

Området utgör enligt rapporten en viktig födosökslokal för fladdermöss. Koncentration med viktiga habitat under yngelperioden finns öster om Törnaskogen kring Väsjön mellan Fjäturen och Rösjön samt i sydvästra delen av Täby kring Mörtsjön. I 4 § artskyddsförordningen föreskrivs med stöd av 8 kap 1 § miljöbalken att i fråga om vilda fåglar och i fråga om sådana vilt levande djurarter som i bilaga 1 till förordningen har markerats med N eller n, är det förbjudet att avsiktligt fånga eller döda djur, avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder och skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Alla fladdermöss i Sverige är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen.

Bestämmelserna om fridlysning och dispens i 4, 8 och 14 §§ AF innebär en ren implementering av artiklarna 12, 13 och 16 i art- och habitatdirektivet och 9.1 fågeldirektivet. Enligt art 12 i art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i direktivets bilaga 4 a. Möjligheterna att medge undantag är begränsade eftersom en dispens inte får innebära att syftet med artskyddet som beskrivs i habitatdirektivets artikel 2 äventyras. Tolkningen av direktivets krav görs ytterst genom EU-domstolens praxis.

Domstolen har i sina avgöranden C-10/96, C- 6/04 samt C-60/05 tydligt slagit fast att de villkor för undantag som anges i art 16 ska tolkas restriktivt. Att nationella genomförandeåtgärder ska garantera tillämpningen av direktivet i dess helhet utan att selektivt tillämpa bestämmelserna framgår av avgörande i mål C-118/94. Myndigheterna ska särskilt bevaka att gynnsam bevarandestatus bibehålls eller återställs för skyddade arter och dess livsmiljöer.

Att området utgör livsmiljö för fridlysta fladdermusarter visar tydligt områdets värde för bevarandet av goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten som utgör ett av syftena med strandskyddsbestämmelserna. Ett myndighetsbeslut får inte försämra en fridlyst arts bevarandestatus eller möjlighet att nå gynnsam bevarandestatus på någon nivå. I art- och habitatdirektivet art 1 (i) anges en arts bevarandestatus som summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer inom det territorium som anges i artikel 2. Prövningsmyndigheten, i detta fall Länsstyrelsen, har enligt EU-domstolen bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag från artskyddsbestämmelserna och att beslutet är tillräckligt noggrant och tillräckligt motiverat. Föreningen anser att Länsstyrelsens beslut att minska strandskyddet i området därmed strider inte bara mot miljöbalkens bestämmelser om strandskydd och artskydd, utan även mot EU:s art- och habitatdirektiv.

Övrigt

I övrigt vill föreningen även understryka vikten av att det utvidgade strandskyddet vid sjön Snuggan bibehålls, något som även Länsstyrelsen föreslår.

Dag som ovan

Gunilla Högberg Björck

gbhmiljoratt@gmail.com

Bilaga

Calluna, "Ekologiska landskapssamband i Rösjökilen, Tallnätverket, Vildbinätverket, Fladdermusnätverket"